

НОВОСТИ

Оглас по погодби.

Припослане изјаве и исправке од петитог реда на првој страни 3 динара, на трећој 2 дин. Рукописи се не враћају. Неплаћена писма не примају се.

Број 5 пара

БРОЈ 503. ВЛАСНИК И ДИРЕКТОР МИЛАН П. САВЧИЋ. НИШ, ПОНЕДЕЉАК 31, АВГУСТА 1915 ГОДИНЕ. ГОДИНА III.

Наши специјални извештаји

Немци одбијени од Риге

Амстердам, 29 августа

Немци су при поновном нападу на Ригу одбијени, претрпевши тешке губитке.

Оставка Шенк ул Ислама

Атина, 29 августа

Из Цариграда јављају да је Шенк ул Ислам дао оставку. Узрок оставци веле да је неуспех корака које је Шенк предузео код турске владе да се закључи споразум са Четврим Споруазумом да би се избегло уништење муслиманског елемента у Царству.

Француска офанзива

Женева, 27 августа

Француска врховна команда јавља да је у току последње недеље без прекида војен жестоко артиљеријски бој на целом фронту. Борбе су озорчене, али још не решене. Каноада је нарочито силна код Диксмида и у Возезима. Држи се да ће Немци у овим пределима извршити стратегијско повлачење.

Сазив нових контигената

Одеса, 28 августа

Дума је вотирала позив под ваставу великог броја резервиста. Цар је издао рескрипт којим се наређује мобилизација индустрије у целој Русији.

војнички успех.

Дакле војне операције није из далека нису имале онај утицај на политичко одређивање, какав се од њих очекивао. А где је и у којем је било тог утицаја — јер њега је ипак било — он се ограничио на то да се помоћ неутралних плати по скупу цену. Тако је било са Италијом, која се дефинитивно определила, тако са Румунијом, која је, по свему судећи, на прагу да учини то исто. Али ништа више. Он нигде није успео да апсолутно преломи једну вољу и да јој да посве други правац.

Значи да је било вазда нечег јачег од ових аргумената, којима се хтела да призна апсолутна вредност. А то јаче, то је била воља једнога народа, формирана инстинктивно и аргументом још у почетку рата, а чији је корак био у инстинктивно правилно схваћеним националним интересима, и која је све више расла у току рата, наслањајући се вазда на аргументе који су по њу били повољнији.

Није истина да су се Италија и Румунија тако држале стога, што су, и поред свих колебања ратне среће биле чврсто уверене у победу Споразума, већ је истина да су оне пришле и прилазе Споразуму по историској и психолошкој нужности, која их је нагнала да још у почетку рата изберу своје место по сродности интереса и да за тим избором све време све упорније иду. У њих је још у почетку рата створена унутарња наклоност, унутарње убеђење, које је дошине само расло и које је, из свих догађаја, одабирало и гледало само оне, за које је изгледало да потврђују тачност овог убеђења и ове воље.

За све време рата, ма шта да се догађало, у Италији, Румунији и Грчкој налазили су се аргументи да се докаже како је успех Споразума осигуран, исто онако као што се у Бугарској, и у време највећих руских успеха, веровало у немачку победу.

И ове воље, формиране аргументом, премо законима вишијег интереса, наставиле би својим током, чини се, па позив, који би ме пробудио из најдубљег сна.

— Бибе, ти знаш, Миращ је опет отишао доле у лов, а мирни султанови поданици увек доста за њега спреме. Са мартинком својом враћаш се ујутру он и Иванај и Доче и Фок с богатим пленом, а дотле...

— Дотле ће срећни Биб са својом Пренком да ужива неколико слатких часова у топлим наручју каквога нема у околини чак до Кроје и Елбасана, — горворно је страшно млади Албанац и са зажареним прним очима дохватио би Пренку преко среде, притиснуо би главу уз њене набрекле груди и стежући је све више, полако вукао маленој колеби, која је као орлово гнездо висила приклоњена уз другу стену, неколико корачаји одале.

РЕГИСТАР

Сад су спокојне

Играч без среће

Бугарска је као играч без среће. Кад изгуби на једну каршу, он опет игра на њу с дубоким уверењем да, кад је једном изгубила, други пут мора добити. И пасиониран пехом, такав играч удвостручава улог. Не помажу му никакви савети са стране.

Тако и Бугарска. Она је 1913 године играла на немачку каршу и — изгубила. — И баш зато што је изгубила, она се сад спрема да донова игра на исту каршу. Она удвостручава улог, да би од једном све довраћила. Узалуд је пријатељи уверавају да је и она и Ша карша у пеху и да треба да промени каршу и да смањи улог.

Али она хоће све или ништа. И изгубивши на једном 16. јуна, она се спрема да покуша са другим. То вам је пасиониран играч, кога шера пех, а таквог је залуд саветовати.

БРАНИНИ РАТНИ ЕПИГРАМИ

Све је напокао
Опет време кроз хаос слези!
Пљовни се напокао славу...
Некад голуб био је дух свети,
Сад пљовка врши — шпијунажу!

Предлог Бугарској

— Румунска влада према бугарској авантури —
Лондон, 26. авг.

Балкански дописник „Тажмса“ јавља да је Немачка 2. августа учинила предлог Бугарској да дозволи немачким трупама пролаз за Цариград, а зато је Бугарској понуђен споразум, којим се Бугарској нуди Македонија, ако уђе у рат на страни Немачке.

Сазнавши за ово, румунска влада је учинила енергичан покрет у Софији изјавивши да не жели нове унутарње борбе на Балкану.

Бугарска се сад налази у великој дилеми. Бугарска влада треба да промисли добро о опасности да се против ње нађу Румунија, Србија и Грчка.

РЕГИСТАР

Сад су спокојне

Дво умиравајућа изјаве

Букурешт, 28. авг.
Ради карактеристике аустро-румунских односа доносимо напоре до два коминике, објављена оба у једном листу „Димињаца“, односно мера предузетих на румунској граници. Они гласе:

Умиравајућа изјава графа Чернина

Међу нарочитим информацијама, крупним словима „Димињаца“ саопштава:
Владини листови публикују овај коминике односно догађаја на граници:

„Односно изузетних мера које је аустро-мађарска влада предузела на румунској граници, у могућности смо да сазнамо да је г. гроф Чернин добио налог од своје владе да изјави како су ове мере предузете само да би се спречила шијунажа коју у морнарици врше заражене државе. Оне ће трајати неколико дана. У сваком случају оне немају непријатељски карактер према Румунији: те мере су предузете и на граници другог неутралног суседа „Швајцарске“.

Умиравајућа изјава г. Маврокордата

У дневним вестима „Димињаца“ јавља:

„Односно изузетних мера које је румунска влада предузела на аустро-мађарској граници, у могућности смо да сазнамо да је г. Маврокордат, румунски посланик у Бечу, добио налог од своје владе да изјави како су ове мере предузете само да би се спречила шијунажа коју у Румунији врше заражене земље. Оне ће трајати само неколико дана. У сваком случају оне немају непријатељски карактер према Аустро-Угарској.“

После ове две изјаве, и Румунија и Аустрија могу бити спокојне.

Терамиду и цреп

Ко раније поручи и подигне исту са станице добиће са 10 дин. јевтиније од хиљаде.
Петар З. Половић, механичар код „Беле Куле“ — Стамбол Капија.
763, 10—10.

НОВ КОРАК У СОФИЈИ

— Последњи кораци у Софији —

Софија, 30 августа

„Балканска Трибуна“ доноси ово саопштење:
„Из дипломатског извора сазнајемо да владе Четврног Споруазума међу мисли о новом предлогу који ће учинити Бугарској. Четворни Споразум ће, у најкраћем времену — најдаље за недељу дана — учинити Бугарској последње предлоге који задовољавају потпуно Бугарској. Ови предлози одговарају тражењима Бугарске извештају у дипломатским разговорима и биће поткрепљени највећим гаранцијама за испуњење од стране Србије и Грчке. „Ако и овог пута Бугарска да одречан одговор сие Споразума ће приредити демонстративну акцију дипломатског карактера. У дипломатским круговима се држи, да ће у том случају напустити Софију сви посланици сила Четврног Споразума.“

Југословенско јединство

У речима истакнутих јужних Словена и странаца

VI
Године 1848 требало је обранити овај тек оживљени народни живот. Народ узнесе на штит краљевства хрватскога и народнога живота бана Јелачића. Од искре Гајеве буде живи пламен, тај пламен је жива ријеч и британ мач Јелачића бана, којим је умно Хрвате и Србе довели на бојно поље, да се заједнички боре као рођена браћа, да бране мачем у руци своју народну индивидуалност.
Т. Смићклас (Мисли и дела бискупа Штросмајера. Рад Југословенске Академије, књ. LXXXIX, стр. 211—212).

VIII
Србија се намерава поставити на цело југословенске државе на истоку, који положај она мисли задржати за свагда. Да је ово цел, о томе не може нико сумњати, нити ће никоја грана југословенска томе противити се, јер Србија, према жртвама, које ће општој ствари принети с пуним правом то заслужује.
Илија Гарашанин (М. С. Пироћанац, Кнез Михаило и заједничка радња балканских народа, стр. 45).

Против Румуније

— Немачке шинане и припреме на румунској граници наставаљају се —
Озбиљна ситуација.
Букурешт, 28. авг.

Како бечка штампа и немачки предстваници у Букурешту званично деманшују да мере на румунској граници и мере на непријатељски карактер према Румунији, велики да је граница зашворена само због војних потреба и да ће ускоро бити ошворена, вестима да доносе пуштински са границе још увек су алармирајуће. Листови су јуни извештаја да се дуж целе границе непрекићано гомилају трупе и да се грозничаво копају шатчеви довлачи тешка артиљерија и постављају мине под надзором виших официјара мађарских. Још увек се румунски пуштинци задржавају у Мађарској и не пуштају напред.

„Дрешташа“ говорећи о озбиљној ситуацији у којој се налази Румунија, вели да је влада спремна да одговори на бечки напад на државне интересе. Она неће да изазове али изазвана одговараће својим дужностима. Влада, вели лист спрема комунике у овом смислу.

2000 вагона за Турску
„Дрешташа“ сазнаје да су Немци довели на румунску границу 2000 вагона муниције за Турску. Немци се надају да ће приволати румунску владу да одобри транзит, или да ће на владу добити Маргломаја, њихов човек, нарочито ако би успела офанзива у Бесарабији.

ОГЛАСИТЕ У НОВОСТИМА

ПОЛИТИЧКЕ И ВОЈНЕ ОПЕРАЦИЈЕ

Од почетка рата у свим политичким комбинацијама давала се пресудна важност утицају ратних операција. Да ли ће ова или она неутрална земља напустити неутралност и латити се мача, судило се поглавито према томе ко ће имати на својој страни бога Марса.

Овај елемент узимали су у своје рачуне и овим аргументом су оперисале обе групе сила: и Споразум и Савез. И док се за време најгорченијег политичког дуела у Риму, Русија трудила да задржи по сваку цену свој истакнути фронт који је доминирао Карпатима, дотле су Немци очекивали неочењив политички профит од своје офанзиве у Галицији која је бацила Русе на Пшемисл а по том и иза Пшемисла.

Па ипак, Италија је пришла Споразуму а не Немачкој. Пришла су у тренутку кад је судећи према

сама са дететом чемерно дрхтећи, зажарена лица, и вукла га колеби, немогући да одоли нагонима, које је њена дивља природа уносила у дубоким црним очима, одакле су се могле прочитати све тајне жеље тога тренутка.

— Хајдмо, говорио је Биб замагљених очију, и бесно је вукао до колебе, одгуривао је ногом врата и спуштао њено уздрхтаво тело на ниску постељу, павлажио своја суха уста слатким соком са твојих усана, слађим од смоквина плода?— О Пренка! Чујеш ли! Ја бих тада одвалио комад стене, донео бих га у своју колебу и држао загрљеног украј себе до зоре, па бих се смрзео по крај њега..., а овако утолну многе жеље на твојим топлим грудима и увијају се у густу твоју косу као у најлепши покривач који од преко мора добијамо.

Тако је прошло две године. Кад год је Миращ са својим друговима јурио за добрим пленом далеко од свога сиромашнога села, и плачкао и убијао мирне становнике око Дебра и Струге, кроз вечерњи сумрак могли су се чути ови узвици, који су личили на кликтање и дозивање орловова са кршевитих стена. И док је Миращ уживао у тумарању и плачки, његова жена задовољавала је своје жеље са бујним Бињом, и живот у усамљеној колеби мирно је текао.

Али подмукли Доче, који је одавна волео Пренкине обле груди, није могао гледаати више, како Пренка задовољно живи не марећи за његове примамљиве предлоге, и учинио је да је Миращ једнога дана отишао, но на другом брегу се зауставио, да се увери о ономе чиме му је Доче пуноно свакога дана.

Одјекнуло је као и раније преко албанских кршева кад је јесење сунце падало иза далеких брегова да утоне негде у море. Али је то чуо и Миращ, и дошло је оно што се често овде дешава.

Са закрвављеним очима, које су колутале као два узбуркана мора, и разбарушеном косом, држећи мартинку преко среде, летео је Миращ преко стрмних окомака и претио грозном осветом...
Под високом стеном на којој је висила као орлово гнездо малена колеба Мираща Донаја, у дну мрачне дубодолине, којом је протичао планински поток, лежало је без главе Бибово мртво тело...
Кад око поноћи дуне сувни ветар преко високих кршева дивље Албаније, а неколико кршњавних дрвета зашкрипе тајанствено као да причају цеку давнашњу бајку о ватреној крви Албанаца, на врху високе стене, обрасле маховином тамнозелене боје, јури тамо овамо бледа испијена жена са расплетеним косом, поцепаним оделом, држећи дете у сувим кошчати рукама и жалосним гласом буди успаване брегове.

ФЕЛТОН

ОСВЕТА

— Колорит из албанског живота —
од Ш. М. Пауловића

— Бибе!... Ој, Бибе!...
Кроз вечерњи сумрак јечале су ове речи преко голих и дивљих кршева у једном раштрканом селу близу Кроје. На врху једне маховином обрасле стене, са неколико закржљалих дрвета, стајала је стација Пренка и држећи шапку на крају уста да би јој се глас боље чуо, викала је кроз сумрак и гледала тамо у долину где се јесење сунце спуштало иза брда да би далеко негде у море утонуло.

Капшете посланика
У Аустрији је ухапшено 128 посланика
Један социјалистички лист у Трсту доноси статистику ухапшених посланика у Аустрији.

Одјеци руске и беге
Атина, 30. авг.
Француска штампа одушевљеним чланцима поздравља руску победу код Тарнопа.

Активност
Прегледе В. Михајловског од 23 августа.

Познато француске
Француска је сигурна у победу
Лион, 27. авг.

Последњих дана руска војска показује већу активност. При одступању дубље у позадину, главно је добити што више времена за попуњу војске и за организацију делимичних ратовања.

Једну групу страних кореспондентата, која је посетила француске фабрике муниције, примао је г. Албер Томас, државни потсекретар за муницију.

Репортер
Престолонаследници у Београду.
Прекјуче је био у Београду Њ. В. Престолонаследник Александар.

Парастос. Г-ђа Милева Јеленка Богдановића пешад. мајора, даваће своје мужу Јеленку, јуначки погинулом на Јагодњи код Крупања.

Одпутовао. Г. Милоје Јовановић, народни посланик и члан Држ. Одбора за сузбијање заразе, отпутовао је јуче у Крагујевац.

Насељени брод. Италијански путнички брод „Вашингтон“, који је из Марсеља путовао за Солун и требао стићи прекјуче у Солун, на сео је код Скепола.

Трговина шљивама. Наш консул из Бордоа јавља да се у Бордоу могу продати све врсте пекмеза од ма ког воћа.

Државни Одбор је од фабрике плоча на Горници направилу „велику дезинфекциону централу“, која је необично много допринела да се зараза угуши.

Ова је све подигнуто иницијативом Државног Одбора под чијом се управом и сад налази.

Палим херојима
Једна лепа појава
Струмица, 25 авг.

болничке чете шумадијске дивизије, под командом пуковника г. Никетића, оградили су их лепим каменом и обележили крстовима на којима су исписана њихова имена.

Ратна хроника
Француска исправник
Занимљив случај десно се ту скоро са француским официром, — авијатичарем Жилбером, случај који сведочи о квалитету и коректности Француској.

КОЗЕРИЈЕ
Откуда „Горди Ниш“
Једна историјско-филолошка студија

ри у погрешку и да у исто време, одам своје дивљење и поштовање „гордоме“ Нишу и историски докажем, да је заиста остао достојан својих славних традиција и потпуно заслужно придевек „горди“, пошто се заиста тиме гордио како пре толико векова, тако и данас.

Чувени византијски песник Георгос Пизидес, у једној од својих ода у којима слави цезаре и базилеје, говорећи о рођењу цара Константина, каже од прилика ово:

Многи од нас је без сумње, западно да готово сваки назив које вароши или места има извесног смисла или значења, било да означаје какав догађај, какве особине земљишта или становника, било име какве чувствене личности.

ужета.
Када Аугуста дође испод његове пенине, и када му саопштише њену молбу, он јој баца благослов са свога виса, а она обећа да ако буде било мушко да ће се трудити свим силама да уведе хришћанство и да ће посетити Христов Гроб и на њему поиди цркву у знак захвалности.

Разболев се, она остаде ту, у Нишу, и пре времена роди сина који је био главом Константина Великог, оснивача Цариграда и велики и прави протектор свете католичке и православне цркве.

Последњи извештаји „новостима“
Бугаро-румунски односи
Букурешт, 30. августа.

грешним тумачењем, било можда и намерно од стране каквог преписача, родом из Ниша, да би сакрио прави смисао тог значења, — она је се претворила у paissus, како га и Вук бележи у својој речнику.

Суви пут за Италију водио је кроз данашњи Ниш — како се он у то време звао, документи не достају, но то не мења став.

Припреме за општи напад
Атина, 30. августа.

ЖЕНА
средње године тражи место за домаћину или за куварину у бољој кући. Обратити се у редакцији „Новости“. 837,2-3

Миле Петковић, бив. кмет орд. продаје
цреп и ћерамиде
по умереној цени.

Браће Т. Тахића
до општине нишке
Добила је

Берберски сапун
Кокос у пакема
и
Калодерма сапун
Такође добила је

Нарочито препоручује Зејтин без мириса за салату и одлично брашно за развијање.

Кожа говеђих сирових
Има велику количину за прешњаре и опанчаре трговина

Dr. Лепине
Француски лекар париског факултета
прима сваког дана од 2 до 4 по подне. Просветна ул. 6.

Хотел I-ог реда
Предајем са целим јединком
Хотел имаде 11. соба; леденицу; у авлији лепу башту; локал простран.

D-R ПУЉО
ОРДИНИРА
ЗА БОЛЕСТИ ЗУБА И ВИЛИЦА
од 7-9, и 2-3 сата

Свију врста четака
из моје сопствене раднице налази се у Обреновића ул. број 124 преко пута трговачке касине Ниш.

D-г. М. Коњевић
ЛЕКАР
Поштанска улица број 27.

ЗА ВОЈНУ СЛУЖБУ
НЕСПОСОБНИ ОБВЕЗНИЦИ
или
У НИШУ, ИНТЕРНИРАНИ, СРБИ — пречани

У Васпитном Заводу Ј. Неговићке
у нишу
упражњено је место једне учитељице за основне школе и једне наставнице за француски.

Фабрикама конзерва и пекмеза у Крагујевцу
српери и прерадио за наступајућу сезону све врсте конзервисаног поврћа и меса.

Драги Лауновићи
рођ. Лазаревић
даваћемо полугодишњи парастос 3 септ. (четвртак) у 11 час. пре подне у нишкој Саборној цркви.

Милану Веселиновићу
трг.
давати полугодишњи помен у цркви Књажевачкој 1. септембра ове год. у 10. час пре подне.

Николи М. Поповићу
свештенику овдашњем
четрдесетодневни помен 3. септембра у 11. часова у Саборној Цркви.

СВЕСЛОВЕНСКА КЊИЖАРИЦА
М. Ј. СТЕФАНОВИЋА
у БЕОГРАДУ
НОВО
И. Н. ПОТАПЕНКО
ГЕНЕРАЛОВА КЊИ
РОМАН
с руског превео
Р. Ј. ОДАВИЋ
815,4-6
ЦЕНА 3 ДИН.